

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى مُحَمَّدٍ



بررسی حقوق بیمار و کرامت انسانی در نظام سلامت از دیدگاه اسلام

اکرم مهراندشت

• دانشجوی ترم آخر دکترا علم اطلاعات و دانش

شناسی دانشگاه علوم پزشکی قم

سعید موحدی سیرت

• دانشجوی دکترا مدرسی معارف و پژوهشگر حوزه

علمیه قم

عباس قدس

• دکترای حوزه و هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی

قزوین

محمد رضاملکیان

• دانشجوی ارشد مدیریت فرهنگی دانشگاه آزاد تهران

جنوب

محمد حسن حاج رحیمیان

• دکترای فقه و اصول دانشگاه علوم پزشکی قم

محمد ملکی

• دانشجوی ارشد حقوق از دانشگاه مفید قم

چکیده

حقوق بیمار یکی از محورهای شاخص در تعریف استانداردها جهت اعمال حاکمیت خدمات بالینی است. به طوری که واژه حقوق در تمام زبانها به معنای آنچه راست و سزاوار است، تعریف می‌شود. حقوق هر شخص انتظاراتی است که در مراقبت موثر برای بیمار وجود دارد و کارکنان نظام سلامت مسوول تامین این انتظارات هستند. البته باید توجه داشت که از جمله واجبات الهی حفظ کرامت انسانی است و رعایت شخصیت حقیقی انسانی بیمار، از حیث باورها، فرهنگ، اعتقادات و ضوابط اخلاقی عامل بسیار مهمی در بهبود بیماری است.

پژوهش حاضر با **هدف بررسی** حقوق بیمار و کرامت انسانی در نظام سلامت و با دیدگاه اسلامی می‌باشد. **روش جمع آوری داده ها** به صورت بررسی و تحلیل حقوق بیمار و کرامت انسانی در نظام سلامت می‌باشد که اطلاعات آن با استفاده از مطالعات کتابخانه ای و کار میدانی در گسترده وب بدست آمده است. **نتیجه گیری:** حقوق بیمار از جمله یاری رساندن به او در تهیه دارو، علاج بیماریش، رفع حاجاتش، دیدار مریض از ارکان عبادت به شمار می‌آید. هر انسان آگاهی که مقداری به آموزه های دینی نظر بیفکند به اشاره های فراوانی که در زمینه حقوق بیمار و کرامت انسانی است برخورد می‌کند که نشانگر دقت اسلام به این مقوله است.

کلید واژه: حقوق بیمار، کرامت انسانی، اسلام، نظام سلامت

قرآن کریم

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَ
فَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلاً

و حقیقتاً فرزندان آدم را **گرامی داشتیم** و آنان را در خشکی و دریا بر نشانیدیم و
از چیزهای پاک به ایشان روزی دادیم و بر بسیاری از آفریده های خود، آنان را
به گونه ای برجسته برتری دادیم! (سوره مبارکه اسرا آیه ۷۰)

3. Jolaei S, Nikbakht Nasrolahi A PZ. Explaining Patients “and Their Companions” Perspectives on Patient’s Rights: A Qualitative Phenomenological Study. hayat. 2004;1–15.

حقوق بیمار

1. Ali Akbari, Fateme. Tavakol K. Rights and responsibilities of the patient. Boshra; 2009.

2. Khosroshahi, Ghodrat. Danesh Pajooh M. Philosophy low. Emam khomeini Institute; 2011.

5. Karimi, roghaye et al.
Comparison of the viewpoints of
nurses and adolescents admitted
to hospital and patient status
Title. Ethics Med date. 2017;53-
61. .[persian].

کرامت
انسانی

شان و
منزلت

6-Al SM et. Code of
Ethics of Nursing. J
Ethics Hist Med.
2011;(1):17-28..
.[persian].

پرستاری

4. Manookian A et al. nurses lived
experiences of preservation of
patient dignity. 1989;22-
33.[persian].

اولیت حقوق بیماران

حفظ شان
و کرامت
انسانی

7. Al SM et. Code of Ethics of Nursing. J Ethics Hist Med. 2011;(1):17–28.

Sid, Magiran,
PubMed

مطالعه
مروزی

کتاب و مقالاتی در
مورد کرامت
انسانی، حقوق
بیمار، کرامت
انسانی و بیمار،
شان بیمار

تعداد 1123 مطالعه

924

كرامت
انسانی

11123

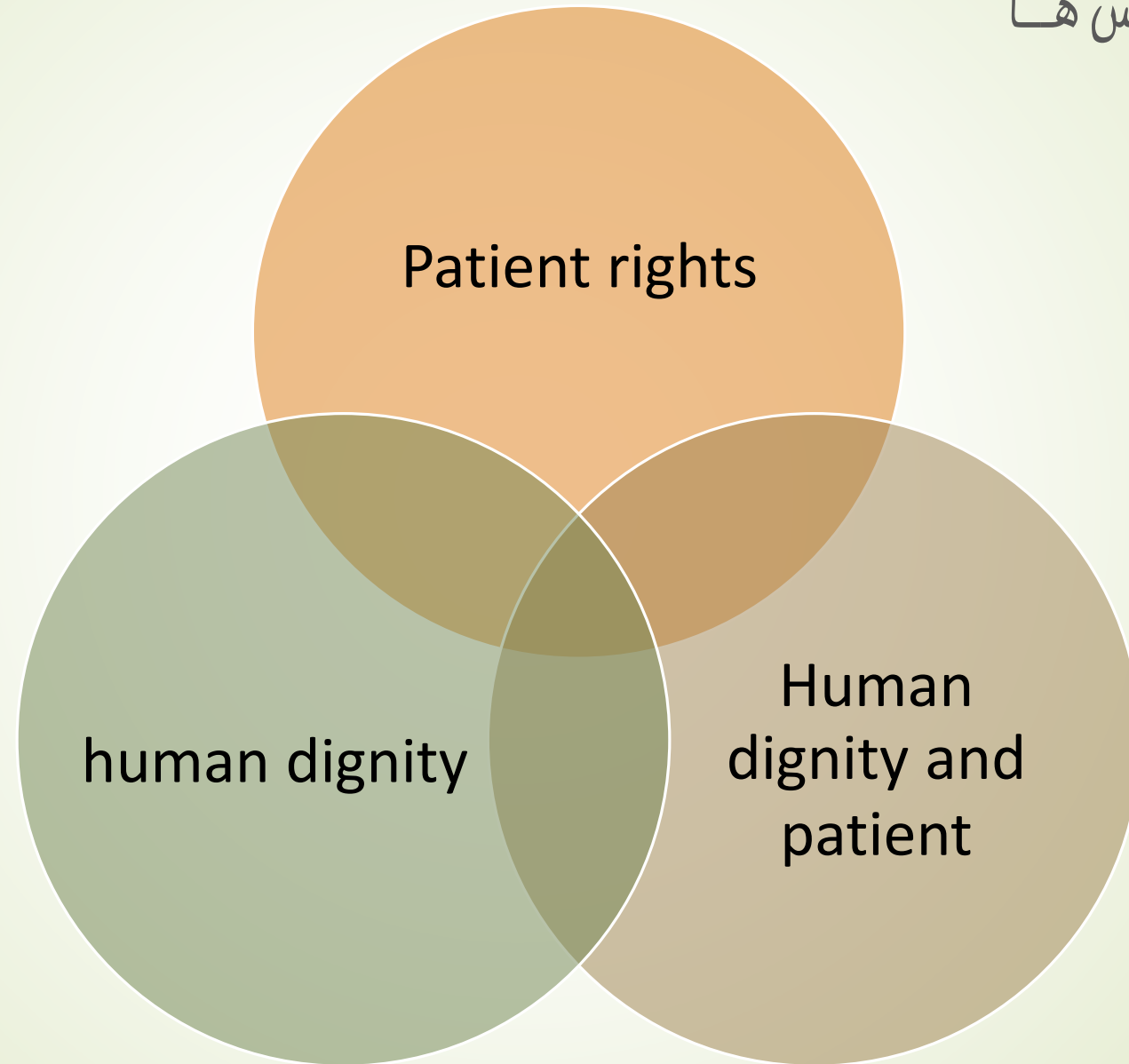
مطالعه

7176

حقوق
بیمار

2621 كرامت

انسانی و
بیماران



قانون اساسی

ارائه خدمات سلامت

عادلانہ

احترام به حقوق و
رعایت کرامت انسانی

منشور حقوق بیمار

سال 1388

5 محور

37 بند

یافته‌ها : منشور حقوق بیماران

دریافت مطلوب خدمات سلامت

قرارگرفتن اطلاعات مطلوب در اختیار بیمار

حق انتخاب بیمار

احترام به حق خصوصی بیمار

نظام کارآمد رسیدگی به شکایت بیمار



11123 مقاله یافت
شد

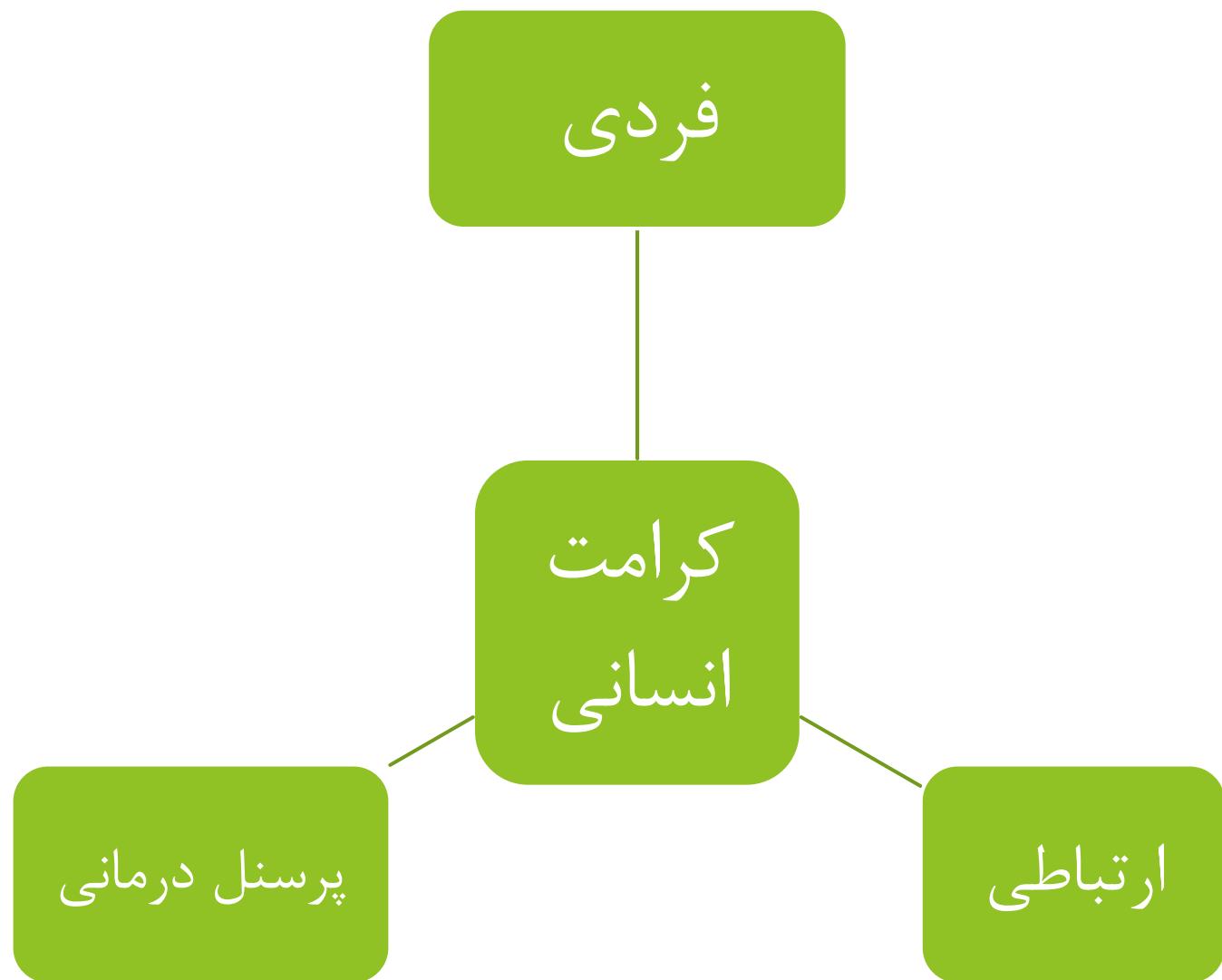
742 مقاله مربوط
به داخل کشور و
سال 1392

10381 مربوط به
خارج کشور، 2013

کرامت انسانی

نکوهش و حتی
فروتر بودن او از هر
حیوانی

کرامت و ارجمندی
انسان و برتری بر
دیگر موجودات



کرامت انسانی شامل ۲ بخش است

فردی و بین فردی

- ویژگی‌ها و باورها
- نحوه ارتباط،
- احترام، تامین اطلاعات کافی، رعایت حریم خصوصیت و استقلال

منابع انسانی و محیطی

- مدیریت و پرسنل درمانی
- امکانات و فضای فیزیکی

در کل مدلها کرامت انسانی

▶ بعد درونی انسان گرفته شده که تحت تاثیر
درک فرد از خودش، بیماری و رفتار پرسنل
درمانی قرار می گیرند.

برقراری ارتباط مناسب با بیمار اطلاعات

فرستنده



گیرنده

افزایش دانش گیرنده،
توانمندسازی برای
انجام وظایف،
تاثیرگذاری بر نگرش

ارتباط

▶ کلامی ۷٪

▶ غیر کلامی ۵۵٪ تن و ریتم صدا ۳۸٪

حضرت علی می فرمایند:

▶ طبیعی مهربان باش، همان طبیعی که بیمارش را با دواپی
سودمند معالجه می کند.

رازداری

- ▶ معنای پوشیده و پنهان
- ▶ مبنای محرمانگی برحق داشتن حریم خصوصی

منشور حقوق بیماران ۱۳۸۸

▶ ماده ۷

▶ بیمار حق دارد از رازداری پزشک و دیگر اعضای تیم معالج برخوردار باشد لذا حضور بالینی افرادی که مستقیماً در روند درمان شرکت ندارند موقوف به اجازه بیمار خواهد بود

کرامت انسانی و حقوق بیمار در پایگاه پامد

عنوان مقاله	نویسندگان
<u>Does organ selling violate human dignity?</u>	Alpinar-Şencan Z and et al
<u>Nurses' commitment to respecting patient dignity</u>	Rae Z
<u>[Vulnerations of Human Dignity At The End of Life].</u>	Germán Zurriarain R.
<u>Ethical dilemmas during cardiac arrest incidents in the patient's home</u>	Karlsson M
<u>Student nurses' perceptions of dignity in the care of older people</u>	Macaden L
<u>Mechanistic insights into ADXS11-001 human papillomavirus-associated cancer immunotherapy</u>	Miles BA
	25

حقوق بیمار

نویسنده	عنوان
مینو صفایی و دیگران	ارزیابی رعایت منشور حقوق مادر در لیبر و زایمان توسط مامای مسئول زایمان از طریق ازشیایی ۳۶۰ درجه در زایشگاه های آموزشی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی مشهد در سال ۱۳۹۶
معصومه کریمی و دیگران	عوامل موثر بر گرایش افراد به آگاه شدن از بیماری در صورت ابتلا به سرطان
احسان عابدینی و دیگران	آگاهی و رعایت حقوق بیمار از منظر ارائه دهندگان خدمات سلامت در ایران-مطالعه مروری
مهدی فتاحی مرنگلو و دیگران	بررسی عوامل تسهیل کننده حقوق بیماران با تاکید بر منشور حقوق بیمار (مطالعه موردی نگرش پرستاران بیمارستان های دولتی شهر ارومیه)
میثم شریفی ، شبنم بزمی	بررسی میزان رعایت منشور حقوق بیمار از نظر کارورزان در بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
پرویز پادمهر، رحیم علیجانی ، محمد رضا امیری	بررسی تولیدات علمی در زمینه حقوق بیماران در عرصه بین المللی نمایه شده در پایگاه Web of Science بین سالهای ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴

کرامت انسانی بیمار

نویسنده	عنوان
شهین طاقی	مروری بر عوامل موثر بر کرامت انسانی ادراک شده بیماران
آرپی مانوکیان و دیگران	تبیین تجربه ی زیسته ی پرستاران از حفظ کرامت انسانی بیمار
سودابه جولایی	تبیین دیدگاه بیماران و همراه آنان پیرامون «حقوق بیمار»: یک پژوهش کیفی پدیدارشناسی

کرامت انسانی

نویسنده	عنوان
علی صابر نژاد، محمدعلی مستانه، پری حسین پور	چالش های فراروی قانون حمایت از خانواده در رویکرد نظام بین المللی حقوق بشر
سمیه شاه حسینی و دیگران	ارزیابی کرامت انسانی در زنان مبتلا به سرطان پستان تحت شیمی درمانی
عباس اسدی و دیگران	تعهدات دولت ها برای تامین و تضمین حق کرامت انسانی در رسانه ها
ابراهیم رحمانی، سیامک موذنی	جایگاه کرامت انسانی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
محمدعلی راغبی، محسن مهریزی	تبیین نقش توجه به کرامت انسانی در افزایش معنویت

کرامت انسانی و حقوق
فطری

عنوان انسان و آدم

بحث و نتیجه گیری

امر ذاتی و غیر قابل انفکاک

کرامت ذاتی انسان

بحث و

نتیجه گیری

حفظ حریم
خصوصی

رازداری

نتیجه گیری علت رازداری

احترام به خودمختاری

اعتماد

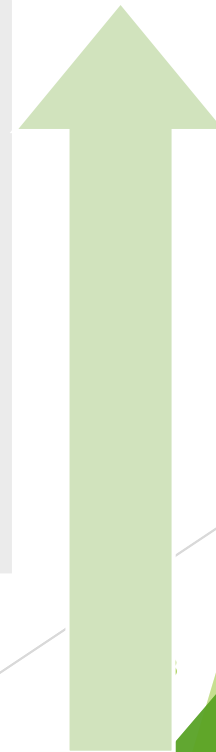
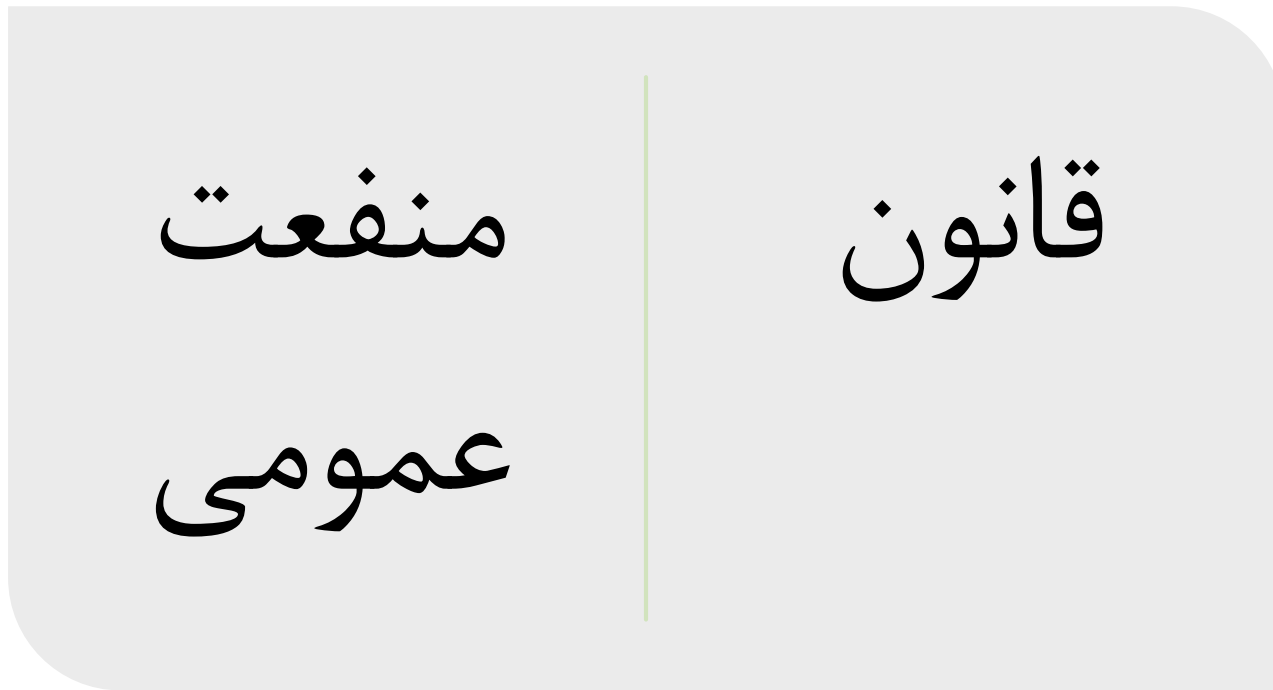
تعهد تلویحی


نتیجه گرایی

احترام به دیگران

بحث و


نتیجه گیری افشای اطلاعات از سوی پزشک





کرامت در
سیرت انسانی
است


قبل از تبدیل
به حقوق و
ابلاغ



بحث و نتیجه گیری

با رشد آگاهی
افراد از حقوق
خود

شاهد زدوده
شدن حس انسان
دوستی و کرامت
اخلاقی



بلکه برگرفته
از انتظارات
انسانی است

مرتبطه
دین خاصی
نیست

جهت داشتن سلامت معنوی و جسمی و حضور
در جامعه ای که عمدتاً با اهداف الهی و انسانی
زندگی می کنند.

سبحان ربك رب العزه عما يصفون و سلام
على المرسلين والحمد لله رب العالمين



Namnak.com